

ULDIS ANDERSONS

FOTO: VALDIS BRAUNS, SIA «MERKS» ARHĪVS

Cēsu audzināšanas iestāde nepilngadīgajiem

Objekts: Cēsu audzināšanas iestāde nepilngadīgajiem, jauna cietuma korpusa būvniecība un esošā dzīvojamā un administratīvā korpusa rekonstrukcija. **Pasūtītājs:** LR Tieslietu ministrijas Ieslodzījuma vietu pārvalde. **Finansējums:** Norvēģijas Karalistes finanšu instruments, Latvijas valsts budžets. **Kopējās izmaksas:** 1,5 milj. Ls. **Ģenerālprojektētājs:** AS «Tari» (Igaunija). **Projekta vadītājs:** Viktors Ulbo. **Būvprojekta vadība:** SIA «Diānas Zaļānes projektu birojs». **Projekta arhitekts un būvprojekta vadītāja:** Diāna Zaļāne. **Būvuzraudzība:** SIA «Būvkonsultants». **Būvuzraugs:** Edvins Klūga. **Galvenais būvuzņēmējs:** SIA «Merks». **Projekta vadītājs:** Rolands Mēnesis. **Būvdarbu vadītājs:** Dmitrijs Jansons. **Lielākie darbu uzņēmēji:** SIA «TMB Elements» — saliekamā dzelzsbetona konstrukcijas; SIA «RD Būvnieks» — vispārceltnieciskie darbi, UK, apkure, iekšējie/ārejie tīkli; SIA «Elwo» — iekšējie un ārējie elektrotīkli; SIA «NCS Rīga» — vājstrāva; SIA «Forsete» — labiekārtošana; SIA «Baltceļnie» — jumta darbi; SIA «Aimasa» — iebūvētās mēbeles; SIA «Sajos Latvija» — metāla durvis; SIA «Alux» — logi un vitrīnas; SIA «RCP galdniecība» — koka durvis; SIA «U studija» — gaismekļu piegāde; SIA «lonica» — vēdināšana. **Būvdarbu sākums:** 2010. gada jūnijs/septembris. **Būvdarbu beigas:** 2011. gada marts/aprīlis.

A prija nogalē pēc vērienīgiem rekonstrukcijas tika atklāta Cēsu audzināšanas iestāde nepilngadīgajiem (AieN). No jauna uzceltais korpusis ir pirmais no jauna uzbūvētais cietums Latvijā pēdējos 30 gados. Līdz ar cietuma korpusa kapitālo rekonstrukciju Cēsu nepilngadīgo ieslodzījuma vieta ir izveidota par valstī pirmo Eiropas standartiem atbilstošu cietumu ar mūsdienīgiem un cilvēcīgiem sadzīves un darba apstākļiem gan ieslodzītajiem, gan arī personālam, kā arī ar augsta līmeņa drošības un apsardzes sistēmu.

Pilotprojekts ar jauniem standartiem

AieN būvniecība un rekonstrukcija tika realizēti ar Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta atbalstu pēc LR Tieslietu ministrijas Ieslodzījuma vietu pār-

valdes (IeVP) pasūtījuma. Kopumā atbilstoši finansējumam tika realizēti divi projekti, kas kopā izmaksāja vairāk nekā 1,5 miljonus latu.

Projektā «Ieslodzījuma vietu ēku standartu izstrādāšana» bija ietvertas vairākas aktivitātes – pētījums situācijas uzlabošanai, apkopojot pieredzi par brīvības atņemšanas vietu standartiem Norvēģijā un Igaunijā, šiem standartiem atbilstošas ēkas būvniecība apcietināto un notiesāto jauniešu izvietotai, projekta vadība un monitorings, kā arī publicitāte. Projekta finansējums bija 1 280 500 eiro (vairāk nekā 900 000 latu), no šīs summas 1 088 425 eiro sedza Norvēģijas Karaliste, savukārt 192 075 eiro – Latvijas valsts.

Saistībā ar pirmo aktivitāti tika izstrādātas «Vadlīnijas par apiešanos ar nepilngadīgajiem apcietinājumā» un «Vadlīnijas ieslodzījuma vietu ēkām» jeb pilnīgi jauni uz

Cietuma jaunā korpusa būvniecība tika uzsākta tukšā vietā, ēkas pamatnē izbūvējot masīvu monolīto plātni vairākos līmeņos. Korpusa būvkonstrukcija veidota salīdzinoši vienkārša, tas ir kombinēts saliekamā un monolītā dzelzsbetona karkass; arī visas ēkas starpsienas drošības apsvērumu dēļ veidotas no monolītā dzelzsbetona.

ieslodzījuma vietām attiecināmi standarti, kādu līdz šim Latvijā nebija vispār.

Apjomīgākā projekta sadaļa – jaunā korpusa būvniecība – izmaksāja 760 023 latus (ar 21% PVN); tehniskais projekts izmaksāja 42 168 latus (ar 21% PVN), savukārt vēl vairāk nekā 7000 latu tika ieguldīti pagaidu telpu pielāgošanai apcietināto izvietojumam būvdarbu laikā. Jaunās ēkas būvniecība tika sākta 2010. gada jūnijā, savukārt ekspluatācijā tā tika nodota šī gada 15. martā.

Pēc otrā projekta «Dzīvojamā korpusa renovācija Cēsu audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem», veicot kapitālo rekonstrukciju, jaunizveidotajiem standartiem pielāgots vecais korpus, kurā bez kamerām atrodas arī cietuma administrācijas telpas. Šī projekta kopējais finansējums ir 959 175 eiro jeb vairāk nekā 674 000 latu, no kā Norvēģijas Karaliste sedz 815 299 eiro, bet Latvijas puse – 143 876 eiro. No kopējās summas 587 999 latu (ar 21% PVN) veidoja būvdarbu izmaksas, bet 31 531 lats (ar 21% PVN) izmaksāja tehniskais projekts. Renovācija tika sākta pērnajā septembrī, bet nodošana ekspluatācijā tāpat kā jaunbūvei notika šī gada marta vidū.

Abos projektos galvenā būvuzņēmēja funkciju veica SIA «Merks», savukārt teh-

nisko projektu kā ģenerālprojektētājs izstrādāja Igaunijas projektēšanas kompānija AS «Tari» sadarbībā ar SIA «Diānas Zalānes projektu biroju», kas savukārt veica būvprojekta vadību.

SERGEJS ČEPJOLKINS, IESLODZĪJUMA VIETU PĀRVALDES PRIEKŠNIEKA VIETNIEKS:

«Latvijā līdz šim nebija nekādu cietuma būvju standartu, un jauni cietumi arī nav celti. Viss, kas mums šajā jomā ir, tas ir palicis no padomju un vēl senākiem laikiem. Pats vecākais cietums ir būvēts vēl 1830. gadā Jelgavā, otrs vecākais ir Daugavpils cietums jeb tā saucamais Baltais gulbis, kas atrodas pilsētas centrā un ir celts 1862. gadā. Rīgas Centrālcietums būvēts 1902. gadā, bet visi pārējie – padomju laikā kā labošanas darbu kolonijas. Tās ir lielas kazarmu tipa kopmītnes vai arī pārbūvēti veci ražošanas korpusi, vai cita tipa būves, kas nemaz nav celtas kā cietumi un nav piemērotas šīm funkcijām – piemēram, sieviešu cietums izvietots ēkā, kur vācu laikos atradās stallis. Pēdējais Latvijā uzbūvētais cietums Jēkabpilī, ko uzcēla 1980. gadā, arī ir veidots kā kolonija, tajā ir lielas kazarmu veida telpas, un katrā mi-

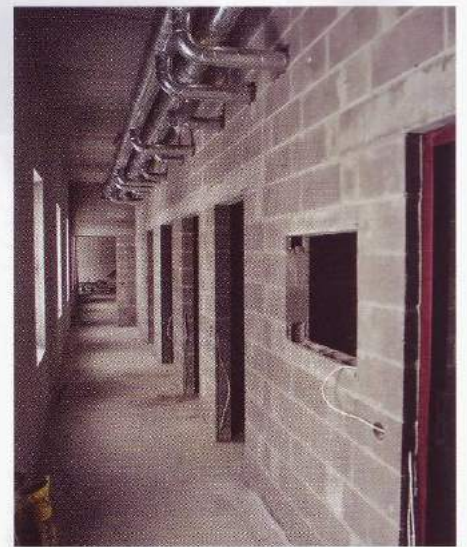
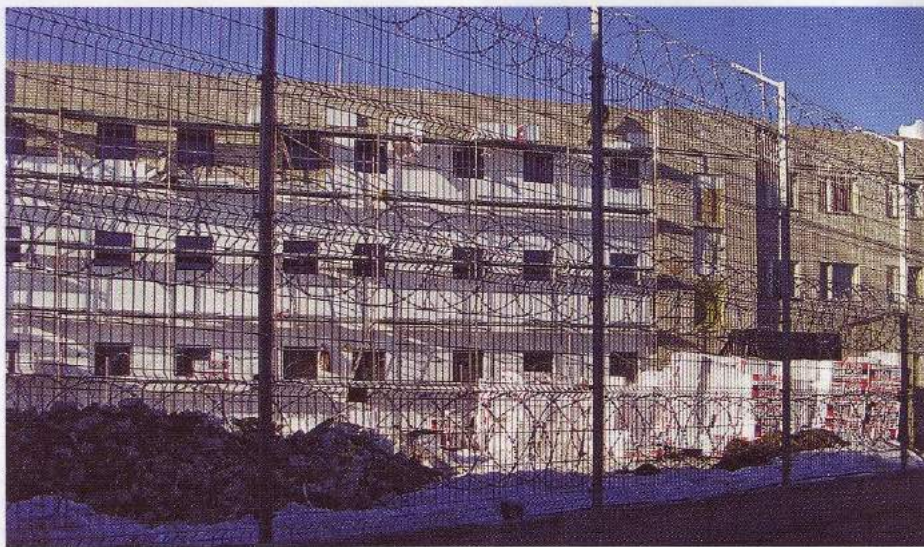
tinās pa 50 cilvēkiem – tā ir pilnīgi novecojusi ideoloģija un filozofija.

Cēsu ieslodzījuma vieta nepilngadīgajiem ir būvēta pēc attīstīto Eiropas valstu labākās pieredzes, un tā jau ir veidota kā cietums, nevis kā kolonija, kāds tas bija līdz šim. Līdz ar šo objektu pirmo reizi Latvijā ir izstrādāti jauni cietuma būvju standarti, tādējādi to var uzskatīt arī par tādu kā pilotprojektu jeb etalonu, pēc kura veidosim arī citas ieslodzījuma vietas nākotnē.»

Cēsu audzināšanas iestāde paredzēta nepilngadīgajiem līdz 21 gada vecumam. Kopumā šobrīd tur sodu izcieš 51 cilvēks, un vēl 36 nepilngadīgie pakāpeniski tiek pārvietoti no citiem cietumiem. Rekonstrukcijas laikā ieslodzītie tika izmitināti cietuma skolā, ko arī pēc atsevišķa iepirkuma plānots rekonstruēt vēl līdz šī gada beigām.

Pieticīgi, bet civilizēti apstākļi

Jaunā ēka ir ar 1071 m² lielu kopējo platību, tajā izveidotas 20 divvietīgas kameras, katra 12,3 m² liela – tāds ir rekomendējams standarts ES noteikumos – 6 m² uz cilvēku. Ierīkota arī viena 19,2 m² liela divvietīga kamera apcietinātajiem ar kustību traucējumiem. Šādas kameras nepieciešamību nosaka Eiropas standarti, lai arī, kā

liecina pieredze, līdz šim nepilngadīgo ieslodzījuma vietā pēc tādas nav bijis vajadzības. Visas kameras ir ierīkotas ļoti askētiski, tajās nodrošināts tikai pats nepieciešamākais – iebūvētas mēbeles, tualete un dušas telpa, tāpat pieejams arī TV pieslēgums.

Jaunajā ēkā izvietots arī transporta un personu caurlaides punkts jeb galvenā ieeja, uzrauga un operatora postenis, īslaicīgās tikšanās telpas, pastaigas laukumi, resocializācijas telpas, medicīniskās apskates telpas, personāla telpas, noliktava u.c. tur atrodas arī cietuma elektroniskās smadzenes jeb drošības sistēmas centrāle.

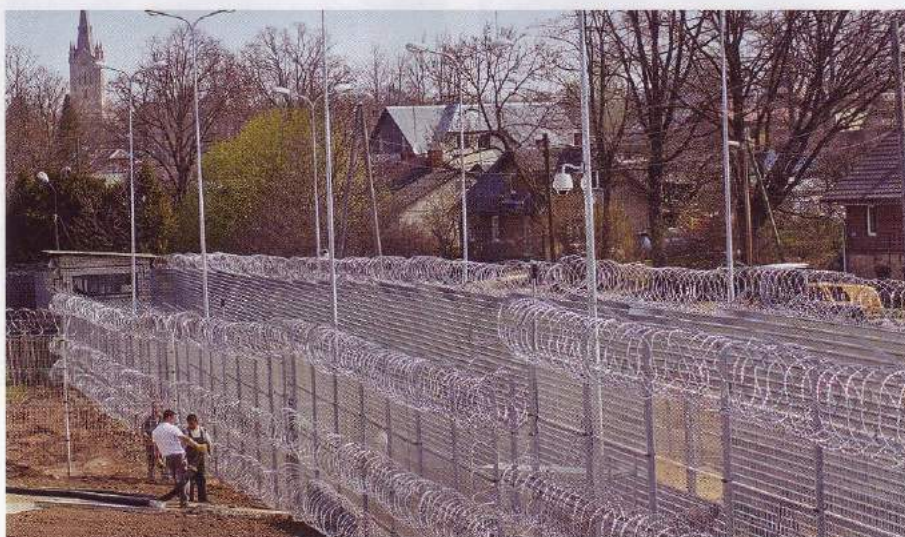
Vecajā dzīvojamajā korpusā rekonstrukcijas gaitā izbūvētas 62 divvietīgas kameras

ar 14 m² platību katra, un tās paredzētas 124 notiesātajiem. Tāpat ierīkotas 160 m² lielas resocializācijas telpas, kā arī dažādas palīgtelpas. Vienā šī korpusa daļā ierīkotas arī cietuma vadības un administrācijas telpas, kas ierobežotā finansējuma dēļ šī projekta īstenošanas laikā nav atjaunotas.

IMANTS NAUDIŠS, CĒSU AIEN PRIEKŠNIEKA VIETNIEKS:

«Vecajā korpusā agrāk bija astoņas kopmītnes tipa telpas, un katrā dzīvoja apmēram 15 cilvēki. Tas nav normāli. Cilvēkiem nav nekāda privātuma, un skaidrs, ka no tādas kopā būšanas bieži nekas labs ne-

Cietuma vecā dzīvojamā un administratīvā korpusa rekonstrukcija bija tehnoloģiski un arī organizatoriski smagākais posms. Rekonstrukcijas procesā radikāli mainīts ēkas plānojums, no vecā korpusa atstājot vien nesošās sienas un pārsegumus; viss pārējais tika demontēts un izbūvēts no jauna atbilstoši jaunizstrādātajiem cietuma būvju standartiem.

sanāk. Tagad varam atlasīt pa diviem psiholoģiski saderīgiem puikām, un lai viņi arī mitinās vienā kamerā – gan būs, par ko parunāt. Tā mēs izbēgsim no daudzām vardarbības situācijām. Ikdienā, protams, visi satiekas ēdienreizēs, bet tad jau viņus vairāk arī uzmana, toties ikdienā katram līdzī neizstāvēsi. Darbinieku mums arī nepietiek, pašlaik te strādā 150 cilvēki, ieskaitot tos, kam nav uniformas, bet uzraudzībā noteikti vajadzētu klāt vēl kādu. Ļoti nepieciešami kvalificēti psihologi un psihiatri, sociālās rehabilitācijas inspektori ar labu izglītību. Ar cilvēkiem ir jārunā un jāizrunā daudzas lietas, ne jau no labas dzīves viņi noziegumus izdara.

Ja salīdzina ar to, kādos apstākļos ieslodzītie mitinājās agrāk, jaunās telpas ir kā diena pret nakti. 2008. gada sākumā Cēsis par cietuma priekšnieku sāka strādāt Valts Kukainis, kas iepriekš bija strādājis Valmieras cietumā. No turienes viņš šurp pārvilka arī mani, un sākās ideju ģenerēšana, ko te mainīt. Te bija bēdu ieleja! Un es uzskatu, ka pa šo laiku paveikts ir daudz.

Vienu no ēkām – apcietinājuma izpildes ēku – slēdzām jau 2008. gadā. Pie mums bija atbraukuši Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komisijas pārstāvji un atzina, ka tā nav ekspluatējama. Briesmīga vieta bez mazākā pārspilējuma. Vēl pirms rekonstrukcijas sākšanas bija ieradušies arī viena nor-

vēgu delegācija, kas tolaik vēlējās kaut kā palīdzēt, un viena dāma, to visu ieraudzījusi, neizturēja un apraudājās. Apstākļi un vide te bija tāda, ka pieaugušais var nojūgties, kur nu vēl jauns cilvēks. Protams, noziegums ir izdarīts, pārkāpējs par to jā sods, bet ne jau šādā veidā. Šo veco ēku plānojam nojaukt. Lai gan varētu te arī muzeju ierīkot.»

DIĀNA ZALĀNE,
BŪVPROJEKTA VADĪTĀJA, «DIĀNAS
ZALĀNES PROJEKTU BIROJS»:

«Man ir cieša pārliecība, ka vide ir tā, kas audzina cilvēku jau no mazotnes. Esam apmeklējuši vairākas citas ieslodzījuma vietas, redzējuši, cik daudz vēl ir darāmā, un man reizēm šķiet, ka cilvēki par to gandrīz nerunā un varbūt pat nedomā. Vidi veido tas, kā telpa organizēta, kāda ir ikdiena, sadzīve, higiēna. Un, ja cilvēku no vieto sakārtotā vidē, es uzskatu, ka viņš arī iekšēji sāk sakārtoties.

Cēsis dzīvoja pa padsmiņiem cilvēkiem vienā telpā, gaitēņa galā atradās viens kopīgs sanitārais mezgls, dušas, un liela daļa incidentu bieži bija saistīti tieši ar šīm ne īpaši pārredzamajām telpām. Un arī attiecīme pret visu bija tāda – kā jau pret to kopīgo un nevienam nepiederošo.

Tagad, kad ir atsevišķas kameras uz diviem cilvēkiem ar savām labierīcībām un vietu, kur nomazgāties, un es ceru, ka viņi pret savu telpu sāks izturēties savādāk. Kad cilvēki sapratīs, ka tā vide ir domāta viņiem pašiem un ka pēc izdemolēšanas pašam

vairs nav ne labi, ne ērti, ne smuki, tad varbūt kas mainīsies. Un ticu, ka, atstājot šo iestādi, attieksme pret dzīvi un prasības pret sakārtotu vidi šiem cilvēkiem būs augstākas.»

Daudz specifisku nosacījumu

Jaunās ēkas būvniecība un vecā korpusa rekonstrukcija bija liels izaicinājums kā vietējiem projektētājiem, tā arī būvniekiem, jo pieredzes šajā specifiskajā jomā nebija nevienam. Tas bez lētāka cenu piedāvājuma arī bija viens no būtiskiem argumentiem, kāpēc kā ģenerālprojektētājs tika piesaistīta Igaunijas projektēšanas kompānija «Tari», kas jau ir realizējusi divu jaunu cietumu būvniecības projektus savā valstī.

DIĀNA ZALĀNE:

«Igaunijas uzņēmums «Tari» saskaņā ar līgumu pildīja ģenerālprojektētāja funkciju,

savukārt mēs uzņēmāmies būvprojekta vadību. Sākotnēji bija pirmais iepirkums jaunbūves projektam, to ieguva «Tari», un mēs tikām piesaistīti palīgos ar Latvijas likumdošanu un administrēšanu. Tā kā jaunbūves projektā labi sastrādājāmies, pēc «Tari» vadības piedāvājuma rekonstrukcijas konkursā startējām jau kopā. Igaunju kolēģi strādāja ar saturu, konstrukcijām un vājstrāvas tīkliem, savukārt arhitektūras daļa, plānojums, ūdensvads, kanalizācija, elektrība, labiekārtojums bija mūsu pārziņā. Strādājot kopā ar igauņiem, ieguvām pavisam jaunu pieredzi, jo viņi jau bija realizējuši līdzīgus projektus un līdz ar to bija daudz vienkāršāk iegūt nepieciešamo informāciju.»

Cietuma izbūvē projektētājiem un būvniekiem bija jārēķinās ar daudzām specifiskām lietām un jāiedziļinās visā līdz pat sikumiem. Piemēram, visām kameru durvīm jāveras tikai uz iekšpusi, savukārt pašas

durvis ar visām aplodām ailā tiek montētas no ārpuses, aplodas pieskrūvējot pie sienas – lai kamerā var iekļūt arī ārkārtas gadījumā, ja, piemēram, ir sabojāta slēdzene vai durvis no iekšpuses kāds ir izdomājis aizbarikādēt. Arī logu restes tiek nevis piemetinātas, bet gan pieskrūvētas, turklāt arī no ārpuses, lai nepieciešamības gadījumā iekšā var iekļūt pa logu. Drošības apsvērumu dēļ kamerās nav radiatoru, bet ir apsildāmā grīda – jo mazāk nolauzamu un potenciāli bīstamu priekšmetu, jo labāk. Specifiski nosacījumi ir arī restu biežumam un izmēram, pastaigu laukumiem un citām lietām.

Ēkās ir ierīkota piespiedu ventilācija, bet kamerās, kur logi, protams, nedrīkst būt verami, ir nelieli vēdlozīņi. No jauna ir izbūvēta dūmu novadīšanas sistēma, savukārt rekonstruētajā korpusā ierīkota ugunsdrošā siena, kas ugunsgrēka gadījumā atdala administrācijas un ieslodzīto zonu. Saskaņā ar

prasībām katrai zonai ir savs evakuācijas ceļš un kāpnes, lai ugunsgrēku nevarētu izmantot bēgšanai.

DIĀNA ZALĀNE:

«Cietumos ir īpaša loģistika – ielaišana, izlaišana, kontrole, pārredzamība, jāņem vērā arī dienas ritms, sākot jau ar personisko higiēnu un drošību, cilvēku plūsmas organizēšana. Tāpat specifiskas ir vājstrāvas sistēmas, apgaismojums, gaisa pieplūde, ugunsdrošības sistēmas, protams, īpašās ir prasības gan ieslodzīto, gan personāla drošībai. Piemēram, Rīgā dažviet restes vēl no veciem laikiem atrodas iekšpusē – tā nedrīkst būt. Jo ieslodzītais ņem un pie tām pakaras. Un cik vēl dažādu gadījumu var būt tikai tāpēc, ka ir pielauta šķietami nenozīmīga, bet ļoti būtiska kļūda! Tāpēc ir ideāli, ka tas viss jau ir atstrādāts, ka kādam ir pieredze, kurā var dalīties.

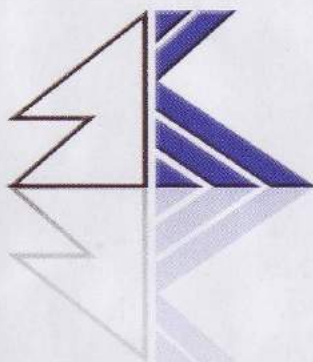
Ļoti daudz palīdz arī paši ieslodzījuma vietā strādājošie, kam ir sava pieredze un kas labi zina, ko cilvēks ir spējīgs izdomāt – tas arī mums kā projektētājiem liek domāt pavisam savādāk. Ikdienā mēs pat aizdomāties nevaram, cik dziļa un tālejoša cietumā var būt cilvēka radošā doma.»

EDVĪNS KLŪGA, BŪVUZRAUDZĪBAS GRUPAS VADĪTĀJS, «BŪVKONSULTANTS»:

«Protams, projektā ir iestrādāti konstruktīvie risinājumi, un ir galvenās lietas, kas nosaka slodžu nestspēju un citus lielumus, kuri paliek nemainīgi un atbilst vispārējiem būvnoteikumiem. Tai pašā laikā interesants aspekts ir objekta specifika, kas ievieš savas korekcijas gan darbu izpildē, gan organizācijā. Un nepārtraukti ir jāizvērtē un jāmeklē kompromiss starp to, kas paredzēts projektā, un to, kas nepieciešams pašūtītājam. Pieredzes jaunu cietumu būvniecībā Latvijā nevienam nav, un ar šo projektu būtībā arī top standarti. Tāpēc šis ir interesants objekts gan no būvniecības, gan no būvuzraudzības viedokļa – no tā var tikai mācīties.

Visos sīkumos ir jāizvērtē, kāda būs ēkas ekspluatācija, cik tā būs droša, vai kaut ko nevar viegli izdemolēt – jo šis nav dzīvoklis, šis ir cietums, kur jāreķinās ar pavisam citu publiku un citu attieksmi. Visam jābūt drošam, lai ieslodzītais ar kādu detaļu nevarētu savainot ne citus, ne sevi. Ikdienā, skatoties uz parastām lietām, mēs pat neiedomājamies, ko tik visu ar

BŪVES KVALITĀTES GARANTS

BŪVKONSULTANTS

- *Būvniecības projektu vadība*
- *Juridisko pakalpojumu sniegšana*
- *Būvdarbu tehniskā uzraudzība*
- *Ēku energoefektivitāte*
- *Konsultācijas*

SIA "Būvkonsultants"
Cēsu iela 31, 1. korpuss, 4. stāvs,
Rīga, LV-1012

Tālr. 67843771, fakss 67803344
E-pasts: buvkon@latnet.lv
www.buvkonsultants.lv

tām nav iespējams izdarīt. Te par to ir jādomā nepārtraukti, tāpēc arī darbu laikā nemitīgi bija jāseko līdzi, lai viss ir piestiprināts, lai nekur nav spraugu, kur var kaut ko iebāzt, aizbāzt vai aizķert.»

Būvprocess un tehniskie risinājumi

Jaunā korpusa būvniecība un esošā renovācija tika sākta pērn vasarā – vasaras nogalē, un darbu termiņi atbilstoši finansējuma nosacījumiem bija noteikti ļoti sapringti. Ne bez pūlēm abas ēkas ekspluatācijā tika nodotas šī gada 15. martā.

SERGEJS ČEPJOLKINS:

«Celtņieki ir pelnījuši uzslavu. Termiņi bija ļoti drakoniski. Finansējums beidzās tad, kad beidzās – 30. aprīlī, citu variantu nebija. Un viss, kas termiņā bija jāizpilda,

tas arī tika izpildīts – 15. martā ēkas tika nodotas būvvaldei, palika vien dažādi atliktie darbi. Zinu, cik grūti gāja celtņiekiem, par to arī vislielākā pateicība gan viņiem, gan būvuzraugiem, kas to visu spēja realizēt. Protams, līdzekļu visam nepietika, piemēram, ar šo finansējumu līdz galam nevarēja pabeigt žogu, taču to mēs izdarīsim pakāpeniski. Arī labiekārtošana tika veikta, izmantojot citus līdzekļus.»

EDVĪNS KLŪGA:

«Eiropas naudas apgūšana vienmēr saistīta ar striktiem nosacījumiem. Līdzekļu ir tik, cik ir, un termiņš nav grozāms. Bet projekts jārealizē, nemainot tehniskos risinājumus, ir jāiekļaujas rāmjos, un par kaut kādu fleksibilitāti nevar būt ne runas. Tas ir liels mīnuss, jo īpaši rekonstrukcijā, kur tehniskie risinājumi var mainīties, un

Kopā Cēsu cietuma abos korpusos ir 82 divvietīgas kameras ar 12 – 14 m² lielu platību un viena 19 m² kamera ieslodzītajiem ar kustību traucējumiem. Kameras ierīkotas ļoti askētiski, nodrošinot dzīvošanai pašu nepieciešamāko – te ir iebūvētās mēbeles, tualete un dušas telpa, pieejams arī TV pieslēgums.

vienmēr kaut kas kaut kur ir jāpārskaidro. Bet – cepuri nost – kā bija noteikts, tā arī viss tika nodots. Visiem tas prasīja milzu pūliņus, arī pasūtītājam dažādi lēmumi bija jāpieņem ļoti operatīvi, nebija laika tā vienkārši dažas dienas apdomāties. Taču tikām galā – komanda bija laba, un sadarbība konstruktīva. Ja ar būvniekiem vienojāties par to vai citu risinājumu, tas tika korekti īstenots, cilvēki pretimnākoši, profesionāli un zināja, ko dara. Tāpēc arī kopumā objekts ir sanācis labs, un, ja vērtējam pēc piecu punktu sistēmas, tad tas noteikti ir stabils četrinieks.»

DIĀNA ZALĀNE:

«Ļoti pozitīva bija sadarbība ar Cēsu būvvaldi. Reizēm būvvaldes kaut kur liek šķēršļus – ne jau no ļauna prāta, varbūt no pārcentības –, aizmirstot, ka tās uzdevums

ir veicināt būvniecību, nevis to kavēt. Cēsis tiešām projekts tika veicināts. Ar naudas plūsmu bija dažādi, palaikam vajadzēja dalīt un pārdalīt kārtas, pārzīmēt un pārskatīt projektus, un izjutām lielu būvvaldes pre-timnākšanu, nebija liekas birokrātijas, viss notika ļoti operatīvi.»

ROLANDS MĒNESIS,
PROJEKTA VADĪTĀJS, «MERKS»:

«Agrāk šāda veida objektus nebijām būvējuši, taču šajā virzienā sareždējām perspektīvu un nolēmām startēt konkursā – rēķinoties ar to, ka budžets ir ļoti pieticīgs. Jau pašā sākumā firmas iekšienē izvērtējām, ka šis nebūs peļņas objekts, un kā galvenais arguments tika izvirzīta pieredzes uzkrāšana. Iesniedzām pieticīgu piedāvājumu ar saprātīgu un pat ļoti zemu peļņas procentu, rēķinoties, ka objekts nav liels, un līdz ar to arī risks nokļūdiēties ir procentuāli zems.

Būvniecībai bija jāpieiet ļoti radoši, skaidrs, ka te neko nevarēja iekonomēt uz cenas nospiešanu, bija jāmeklē dažādi optimizācijas varianti un jāizvērtē, kas patiešām ir nepieciešams un no kā varbūt var atteikties. Paralēli būvniecībai vajadzēja meklēt ekonomijas risinājumus, taču jaunā ēka, no būvnieciskā viedokļa, ir pat primitīva, un tieši tāpēc te arī īsti nebija, ko iekonomēt – ja arī kaut kas mainījās, tad vairāk nāca klāt, nekā tika ņemts nost.

Projektā piedalījās būvkonstruktors no projektētāju puses, mēs piesaistījām arī savu konstruktoru ar domu sameklēt racionalizāciju, bet tam nebija lielas lomas – šajā objektā nebija, kur izvērsties, jo būve ir vienkārša kā liela privātmāja.»

Būtiska ekonomija tika panākta jaunā korpusa pamatnes daļā, sākotnēji paredzētos pāļus aizstājot ar monolīto plātni vairākos līmeņos. Pati būvkonstrukcija veidota tradicionāli vienkārša ar kombinētu saliekamā un monolītā dzelzsbetona karkasu. Monolītais betons abās ēkās izmantots ne tikai nesošajās konstrukcijās, bet drošības aspekta dēļ arī starpsienās starp kamerām; no betona blokiem mūrētas paaugstinātas stiprības sienas kameru iekšienē atdala arī labiericību telpas. Pēc cietuma vadības ieskata, monolītais betons un betona bloku mūris ir ne vien drošs pret vandalismu, bet arī ar zemām uzturēšanas izmaksām.

Sarežģītākais posms kā tehnoloģiski, tā no būvdarbu organizācijas viedokļa bija esošā cietuma dzīvojamā un administrācijas

korpusa rekonstrukcija, kur ļoti liels darbu apjoms tika apgūts pavisam īsā termiņā, piedevām lielākā daļa darbu notika ziemas periodā. Rekonstrukcijas sākumposmā neērtības radīja arī fakts, ka ēka bija sadalīta divās daļās – vienā notika darbi, kamēr otrā vēl mitinājās ieslodzītie, ko tikai vēlāk pār-cēla uz pagaidu telpām skolā.

DMITRIJS JANSONS,
BŪVDARBU VADĪTĀJS, «MERKS»:

«Rekonstrukcijas projektos vairāku gadījumu beigās jāsecina, ka vieglāk būtu bijis nojaukt un būvēt no jauna. Dzīvojamais korpusss nebija nemaz tik vecs – celts vēl 90. gados, taču briesmīgā kvalitātē, ar nekvalitatīvu silikāta ķieģeļu mūri. Pat nezinu, kas te bijis par būvnieku un pēc kādiem normatīviem vispār ir strādāts. Piemēram, ēkas garums ir ap 60 metriem, un vienā

stāvā katrā galā līmeņu atšķirība bija 15 cm! Bija nopietni jādomā, kā to visu izlabot.

Ēkai tika veikta kapitāla rekonstrukcija un radikāli mainīts viss plānojums. Pāri palika tikai ārējās sienas un divas nesošās iekšējās sienas, kā arī pārsegumi, viss pārējais tika demontēts. Pēc tam nesošajās sienās vēl bija jāveido jaunas ailes tīkliem, tāpēc sienas tika pastiprinātas ar jaunām metāla sijām, lai tās neizjuku un nobalstītu pārsegumus. Viens no sarežģītākajiem darbiem bija starpsienu monolītā betonēšana – manā praksē pirmoreiz bija jābetonē starpsienas jau gatavai ēkai ar pārsegumiem. Bet izdevās ļoti veiksmīgi. Pārsegumos tika izurbti caurumi, apakšā zem tiem samontēti veidņi, un betonu starpsienām lējam no augšas. Šajā gadījumā monolītajām starpsienām ir ne tikai drošības aspekts, tās kalpo arī kā ēkas ribojums, kas satur nesošās

sienas un būtiski pastiprina nesošo konstrukciju kopumā.»

DIĀNA ZALĀNE:

«Vecā ēka tika pārbūvēta ļoti pamatīgi. Tā kā tika izveidots pavisam jauns iekšējo sienu un starpsienu izvietojums, mainīt vajadzēja pat vairāku logu ailas. Fasāde tika siltināta un apmesta, un, tā kā šāda veida fasādes ir diezgan trauslas un iedragājamas, apakšējā daļa pirmā stāva līmenī ir apšūta ar mūra joslu. Sākumā vēlējāmies mūra apšuvumu palaist līdz pašai augšai, taču līdzekļu ekonomijas nolūkā apdare tika sadalīta.» **LB**

E K S P E R T I V Ē R T Ē

Ervins Butkevičs
●●●●●

Pirmais, kas jāuzteic – lielisks pasūtītājs. Viņam par šo projektu būtu piešķirami seši punkti no pieciem. Mans vērtējums objektam kopumā – gandrīz teicami. Par tādu naudu un, kā uzskatām, ļoti īstā termiņā izdarīts fantastisks darbs, par ko jāuzslavē arī celtnieki. Kā mazliet pietrūka pilnai pārlicēbai – betona grīdas krāsojums, kam, manuprāt, ilgs mūžs nav gaidāms.

Vija Gēme
●●●●●

Augstākais novērtējums – turklāt, ja ņem vērā, ka par nosacīti pieticīgiem resursiem ir radīta kvalitatīva būve, ļoti nepieciešams objekts. Īpaši jāatzīmē pasūtītāja loma – viņš zina, kādam jābūt rezultātam, un, kā bija noprotams, visu projekta laiku ir dzīvojis visam līdzī. Arī būvnieks savu darbu veicis labi. Atsevišķās vietās varēja būt labāka betonēšanas kvalitāte, redzējam vairākas plaisas betona klājumā ārpusē, bet tās ir garantijas termiņā labojamas lietas.

Edmonds Viksne
●●●●●

Esmu apmeklējis jaunuzceltos cietumus Igaunijā, Latvijā šādu cietumu redzu pirmoreiz – jauns, labi izbūvēts. Būvniecības kvalitāte ir laba. Ir daži minūši, piemēram, grīdas krāsojums, kas vietām jau lobās nost. Arī Igaunijas cietumos betona grīdas ir krāsotas, taču tur tādas problēmas neredzēju. Te varbūt nav līdz galam ieviesta tehnoloģija – betona virsma ir jāattīra no putekļiem, jāgrūntē un tikai tad jākrāso, tad arī krāsa turēties labāk.

The first modern prison has been built in Cēsis

At the end of April the Cēsis Juvenile Penal Institution (JPI) was opened following implementation of impressive reconstruction. The new prison building built within the project framework is the first prison built anew in Latvia during last 30 years. Along with the capital refurbishment of the existing prison building the Cēsis Juvenile Prison Institution has been developed into the first prison in this country compliant with European standards with modern and human living and working conditions both for inmates and personnel, with high level security and guarding system.

The construction and reconstruction works of Cēsis JPI were carried out with the aid provided by the Norway government bilateral financial instrument and ordered by the Prison Administration of the Ministry of Justice of the Republic of Latvia. Two projects in total were carried out with the provided funding.

The project «Elaboration of standards of prison buildings» involved a study on improving the situation based upon the experience as regards standards of prisons in Norway and Estonia, as well as construction of a new prison building compliant with these standards. The funding of the project amounted to 1 280 500 Euro, of which 1 088 425 EUR was provided by the Kingdom of Norway and 192 075 EUR was

provided by the Latvian state. The total area of the newly constructed prison building amounts to 1071 m², there are 20 double rooms with the area of 12.3 m². In the new building there is also a security checkpoint for transport and persons or the main entrance to the prison, the guards and operator's rooms, premises for short-term meetings, a yard for walks, resocialisation premises, medical examination rooms and personnel offices, warehouse, etc.

Within the framework of the other project capital refurbishment of the old building of the Penal Institution was carried out and the building was adapted to ensure compliance with the new standards. The total funding of this project amounted to 959 175 EUR of which amount the Kingdom of Norway provided 815 299 EUR, and the Latvian counterpart provided 143 876 EUR. In the result of reconstruction 62 double rooms with the area of 14 m² were built in the old prison building, resocialisation premises with the area of 160 m² and some auxiliary premises were constructed. SIA «Merks» was the main contractor in both projects, and the technical project was developed by the general designer – Estonian design company AS «Tari» in cooperation with SIA «Diānas Zalānes projektu birojs», who was in charge for management of the construction project. **LB**

ULDIS ANDERSONS